

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Александър Евлогиев Александров, д.м.
Ръководител на катедра по съдебна медицина и деонтология
Медицински университет - София

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **“Доктор”** в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1 „Медицина“

Тема на дисертационния труд: „Ролята на медицинската помощ при определяне на медико-биологичните показатели на телесни повреди“

Автор: Диана Гочева Господинова

Със Заповед No P-109-189/15.03.2023г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна е определено да бъде член на Научно жури, а с Протокол от първото му неприсъствено заседание е определено да представя становище по процедурата за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” на Диана Гочева Господинова докторант на самостоятелна подготовка в Докторската програма по „Съдебна медицина“ към Медицински Университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна, Факултет „Медицина“, Катедра „Обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология“, в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление: 7.1. Медицина

1. Кратки данни за кариерното развитие на докторанта

Диана Господинова завършва висшето си медицинско образование през 1994 г. във Висш медицински институт Стара Загора, а следващата година (1995г.) започва специализация по „съдебна медицина“, в същото висше учебно заведение, която завършва успешно през 2001 г.

Професионалният ѝ път започва като лекар ординатор през 1996 г. в Общинска болница гр. Казанлък, където работи до 2000 г. От 2002 г. започва работа като съдебен лекар в ДКЦ „Св. Марина“ ЕООД, гр. Варна, а от 2011 г. до настоящия момент работи като лекар-специалист и лекар-асистент в УМБАЛ „Св. Марина“, Варна.

От 2013 година д-р Диана Господинова участва активно в обучението на студенти медици и дентални медици в МУ-Варна като води упражнения по дисциплината „Съдебна медицина и деонтология“ и избираемата дисциплина „Съдебна медицина в клиничната практика“. Преподавателската ѝ работа се обогатява с участието ѝ в проект към Министерството на образованието и науката – Студентски практики I и II, в рамките на който е провеждано разширено практическо обучение и профилиране на студенти от здравни специалности на МУ Варна.

Д-р Господинова проявява своите научни интереси още със започване на работа в УМБАЛ „Св. Марина“, Варна, доказателство за което са научните ѝ публикации и участия в научни форуми, видни от профилите ѝ в представените научни бази. От 2021 година д-р Господинова е официално зачислена като докторант в самостоятелна форма на обучение в Докторска програма „Съдебна медицина“ в Катедрата „Обща и клинична патология, съдебна медицина и деонтология“ на МУ Варна. Натрупаният опит и изследователски материал през годините ѝ позволява с добро темпо да изпълни своя учебен план.

Член е на Българското дружество по съдебна медицина и БЛС, вещо лице към Варненски апелативен съд. Използва активно руски и английски език.

2. Значимост и актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд на д-р Диана Господинова „Ролята на медицинската помощ при определяне на медико-биологичните показатели на телесни повреди“ е изключително полезна и навременна в контекста на настоящата съдебно-медицинска практика при определяне на медико-биологичната квалификация на телесни повреди в случаите на оказване на медицинска помощ. Нормативните документи, които регламентират действията на съдебно-медицинските експерти изостават значително като съдържание и обем от съвременното развитие на медицинската теория и практически клинични възможности. В този смисъл актуалността на разглежданата тема се състои в това, че тя доказва необходимостта от спешни мерки и дава конкретни предложения за осъвременяване и нормативно подобряване на съдебно медицинската експертиза в България.

3. Познаване на проблема

Дисертационният труд е представен в общ обем от 189 страници, от които 70 са посветени на преглед на научната литература по изследвания проблем. Към основния текст са

представени пет приложения, работата е онагледена с 30 таблици, 30 фигури и 3 фотоснимки. Литературният обзор е добре структуриран, обстоен, като се основава на 190 източника, от които половината са от последните десет години, а 94 са на кирилица. Книгописът илюстрира широката осведоменост и актуална информираност на автора.

В литературния обзор е направен задълбочен преглед на възникването на противоречия между развитието на медицината от една страна и нормативната уредба в раздела телесни повреди, които се пренасят върху съдебномедицинска практика и литература. Резултатът от тези противоречия води до днешната ситуация, в която водещи съдебномедицински експерти в България дават последователно различни, често взаимно изключващи се, указания за квалификация на отделните видове травми.

В литературния обзор авторът е разгледал изключително обстойно съществуващите форми на медицинска документация в България, за да се прецени възможността за използването им в оценка на обективното състояние получено в резултат на травми.

Демонстрираното задълбочено познаване на литературата и експертната практика са оформили насоката на изследователското търсене към възможностите за обективизиране на характера, обема, продължителността на медицинската помощ и отношението ѝ към противоправното деяние телесна повреда като основна отговорност на медицинските експерти и в частност съдебните лекари.

С дисертационния труд докторантът цели да се оцени ролята на лекарската помощ при определяне на медико-биологичната квалификация на телесните повреди и да се предложат критерии и алгоритъм за отразяването ѝ в съдебномедицинската експертиза. Изведени са шест изследователски задачи и пет работни хипотези.

4. Методика на изследването

В дисертационния труд на д-р Деана Господинова са използвани два основни метода:

- Исторически анализ на научната литература по проблема.
- Собствено емпирично проучване състоящо се в експертна съдебно-медицинска оценка на оказаната лекарска помощ при пациенти с различни телесни повреди. Лекарската помощ е систематизирана в две групи: диагностична и лечебна.

За нуждите на експертната оценка е разработен собствен комплекс от показатели – „скала“, като изборът на показателите в нея е продиктуван от специфичните особености на съдебномедицинската експертиза при интерпретация на медицинската помощ.

Скалата има два раздела: диагностичен и лечебен, всеки от които с по пет отделни критерия, определящи се в четири степени от 0 до 3. Максималният скор резултат е 15 за всеки един от двата раздела и съответно 30 при обобщения вариант.

Скалата е приложена за оценка на оказаната медицинска помощ при общо 3280 съдебно медицински експертизи по писмени данни за период от шест години от над 5 области в страната.

5. Характеристика и оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд

Резултатите от дисертационния труд и тяхното обсъждане са добре структурирани съобразно поставените задачи. В самостоятелни раздели са обособени резултатите от анализа на предложената скала от диагностичната част съдържаща пет признака - клиничен преглед, оценка чрез скала (TSS), параклинични изследвания, образни изследвания и апаратни изследвания. Предложни, анализирани и изведени на основата на богат практически материал са пет критерия за квалифициране на лечебната дейност- активна реанимация, болнично лечение, необходимост от оперативна интервенция, медикаментозна терапия както и прилагането на рехабилитация и физиотерапия.

Високо оценявам направеният извод в дисертацията, че получените резултати от проучването на медицинската помощ от съдебномедицински аспект допълват обективизацията на телесното увреждане като степен засегнатата функция и анатомична цялост и очертават основните показатели от алгоритъма на нейното отразяване в СМЕ.

Изводите са ясно формулирани, практически ориентирани, следват поставените изследователски задачи и логически произтичат от получените резултати. На базата на резултатите са изведени предложения / препоръки, адресирани към съответните институции и експерти.

Трудът има значителни теоретико-познавателни и практико-приложни приноси, част от които имат оригинален характер. Настоящият дисертационен труд представлява първо по рода си целенасочено и задълбочено изследване на включваните в експертната преценка диагностични и лечебни мероприятия, осъществявани при пациенти с нанесена телесна повреда. За първи път у нас се прави опит да се анализира отражението на лекарската помощ, приложена при случаи с виновно причинени увреждания. Принос е и предложеният вариант за разширяване на анализа на медико-биологичните показатели при разследването, наказателния и гражданския процес, съобразно съвременното развитие на медицината и чрез използване на скали оценяващи травмата.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с дисертационния си труд докторантката представя три пълнотекстови публикации, които не изчерпват списъка на научните ѝ трудове по темата.

Във две от публикациите д-р Господинова е първи автор, което доказва личното ѝ участие в проведените изследвания, получените резултати и приноси.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява напълно съдържанието на дисертационния труд. Онагледен е добре с информативни таблици и фигури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд е на актуална тема, изпълнен прецизно с комплексна методика, предоставя нови знания, които допринасят за развитие на съдебно медицинската теория и обективността на съдебно медицинската експертиза със значими теоретични и приложни приноси с оригинален характер.

Дисертацията **отговаря на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна.

Дисертационният труд показва, че д-р Диана Господинова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Гореизложеното ми дава основание убедено да дам **положителна оценка** за представения дисертационен труд и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“** на д-р Диана Гочева Господинова в докторска програма по „Съдебна медицина“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина.

14.04.2023 г.

Изготвил становището:

Доц. Д-р Александър Александров, д.м.